

Διαγώνισμα Έκφραση – Έκθεση Β΄ Λυκείου

Μαθήματα προκατάληψης

Μια απίστευτη απόφαση ρατσισμού και κοινωνικού φασισμού, που καταπατά στοιχειώδη ανθρώπινα δικαιώματα, πήρε την προηγούμενη βδομάδα ο δήμαρχος Ν. Αλικαρνασσού, σε συνεργασία με εκπροσώπους τοπικών φορέων, κυρίως όμως με τη συναίνεση ή ακόμη και την ενεργητική επιβράβευση κάποιων προϊσταμένων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης του νομού Ηρακλείου: να διώξουν από τα δημοτικά σχολεία της περιοχής 15 τσιγγάνους μαθητές με το αιτιολογικό ότι «επιβαρύνουν» την περιοχή!

Ο δήμαρχος αμφισβήτησε ακόμη και την πρωτοκαθεδρία του υπουργού Παιδείας να έχει λόγο στα σχολεία της Αλικαρνασσού, ενώ παρατηρήθηκε το επικίνδυνο φαινόμενο οι προϊστάμενοι των διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και ο αρμόδιος σχολικός σύμβουλος να μην υπερασπιστούν την επίσημη εκπαιδευτική πολιτική του υπουργείου Παιδείας και τους νόμους του κράτους, αλλά να συνταχθούν με το μέρος του δημάρχου. Από τους συνδικαλιστικούς φορείς του νομού και τους βουλευτές κανείς δεν έχει μέχρι τώρα αντιδράσει όπως θα όφειλε.

Αντίθετα, η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Κρήτης εξέδωσε μια δριμύτατη ανακοίνωση, τόσο κατά των νομικών και διοικητικών όψεων της συγκεκριμένης απόφασης όσο κυρίως και για την «παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων» και την «ισοπέδωση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και κατάφορη διάκριση εις βάρος μιας ομάδας Ελλήνων πολιτών. Εκτός τούτου, συνεχίζει η ανακοίνωση, «τέτοιες ενέργειες τροφοδοτούν κοινωνικά και πολιτισμικά στερεότυπα, προκαταλήψεις και ρατσιστικές τάσεις και δηλητηριάζουν το κοινωνικό κλίμα».

Ταυτόχρονα υπάρχει και τεράστιο νομικό πρόβλημα μια που σε σχετική εγκύκλιο του υπουργείου Παιδείας τονίζεται μεταξύ άλλων ότι «οι διευθυντές, όχι μόνο θα ενθαρρύνουν την προσέλευση των τσιγγάνων μαθητών στο σχολείο, αλλά και θα αναζητήσουν τσιγγανόπαιδες που μένουν στην περιοχή τους και θα φροντίσουν για την εγγραφή και τη φοίτησή τους».

Μετά από όλα αυτά πώς είναι δυνατόν εκπαιδευτικοί να θεωρούν ότι αθώα παιδιά επιβαρύνουν τα σχολεία και πρέπει να διασκορπιστούν όπως τα ζώα; Πώς είναι δυνατόν ο δήμαρχος να μετατρέπει έναν ιστορικό δήμο σε αναίμακτο σφαγείο παιδικών ψυχών; Πώς είναι δυνατόν όλοι αυτοί που συμφώνησαν να σπείρουν την απελπισία και να σκοτώσουν

την ελπίδα των τσιγγανόπαιδων για μόρφωση, αυτοί οι ίδιοι που σήκωναν πριν από λίγο καιρό τη σημαία της κοινωνικής δικαιοσύνης και ισότητας, να μπορούν να κοιτάξουν τώρα στα μάτια τα δικά τους παιδιά, χωρίς το πρόσωπό τους να μεταβάλλεται σε μια παγωμένη προσωπίδα;

Εφ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 23-12-2000

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

A1. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου

A2. Να γράψετε τα συνώνυμα των υπογραμμισμένων λέξεων.

A3. «να διώξουν...την περιοχή!»: Να μετατρέψετε την ενεργητική σε παθητική σύνταξη.

A4. «τέτοιες ενέργειες τροφοδοτούν κοινωνικά και πολιτισμικά στερεότυπα...»: Τι εννοεί κατά τη γνώμη σας αυτή η φράση; Δώστε την ερμηνεία σας σε μια παράγραφο 80 λέξεων.

B. Αν και η εποχή μας είναι αναθεωρητική, τα στερεότυπα απέναντι σε πρόσωπα και κοινωνικές ομάδες εξακολουθούν να υφίστανται. Αφού αναφερθείτε στις επιπτώσεις τους, να δείξετε πώς οι φορείς της παιδείας μπορούν να αναστείλουν τη δράση τους. (**Άρθρο 400-500 λέξεων σε μαθητικό περιοδικό**).

Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

24-1-2016

I. Κείμενο

Η εκπαίδευση τα τελευταία χρόνια αλλάζει **προσανατολισμό**. Το περιεχόμενο των σπουδών, από θεωρητικό κυρίως που ήταν ως σήμερα, γίνεται περισσότερο πρακτικό και εφαρμοσμένο, με τρόπο που να καλύπτει όσο το δυνατόν περισσότερο τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Στόχος είναι ο κάθε νέος να μπορεί να βρει πιο εύκολα δουλειά, σε μια εποχή όπου η ανεργία των νέων και μάλιστα των πτυχιούχων έχει πάρει «εφιαλτικές» διαστάσεις.

Η σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας προβάλλει έτσι ως αναγκαιότητα και όλες σχεδόν οι ευρωπαϊκές χώρες έχουν **εμπλακεί** σε εκπαιδευτικές **μεταρρυθμίσεις** με κοινό παρονομαστή την κάλυψη των αναγκών της κοινωνίας της γνώσης. Ο ακαδημαϊκός θεωρητικός χαρακτήρας της εκπαίδευσης που επικρατούσε ως τάση στα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα μέχρι σήμερα, παρ' όλο που εξακολουθεί να είναι απαραίτητος, δεν μπορεί πλέον από μόνος του να ανταποκριθεί στα νέα δεδομένα, έτσι όπως αυτά διαμορφώνονται σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο νέος αυτός προσανατολισμός φαίνεται να έχει μακροπρόθεσμη προοπτική και να ισχύει έως το 2015-2020 και ακόμη παραπέρα.

Ότι η εκπαίδευση αρχίζει να προσαρμόζεται όλο και περισσότερο στις ανάγκες της αγοράς εργασίας προκύπτει με σαφήνεια στην έκδοση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο: «Η προοπτική της εκπαίδευσης στους κόλπους των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Η μελέτη αυτή διενεργήθηκε με εντολή της γερμανικής προεδρίας και σε αυτή καταγράφονται όλες οι τάσεις και οι προοπτικές της εκπαίδευσης στην Ευρώπη.

Η διά βίου εκπαίδευση και μάθηση, η εισαγωγή των νέων τεχνολογιών στα σχολεία, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση, η αναβάθμιση της επαγγελματικής εκπαίδευσης, η **καταπολέμηση** της σχολικής αποτυχίας είναι μερικοί από τους κύριους άξονες γύρω από τους οποίους περιστρέφονται οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις στην Ευρώπη. Αξιοσημείωτο γεγονός είναι ότι στο σχεδιασμό των αλλαγών αυτών, πέρα από τα αρμόδια υπουργεία και τις υπηρεσίες τους, εμπλέκονται και άλλοι φορείς που προέρχονται από την αγορά εργασίας· και είναι λογικό κάτι τέτοιο, αφού χρειάζεται η γνώση των

αναγκών της αγοράς αυτής για να είναι και αποτελεσματικές οι όποιες μεταρρυθμίσεις. Έτσι, στους σχεδιασμούς συμμετέχουν ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα, συνδικάτα, εκπρόσωποι των εργαζομένων, εργοδοτικές οργανώσεις, επαγγελματικά επιμελητήρια κ.ά. Τέτοιες ενέργειες δείχνουν πράγματι ότι πρόθεση και φιλοδοξία είναι να προσαρμοστεί η εκπαίδευση στις **ανάγκες** της αγοράς εργασίας.

(Από τον ημερήσιο τύπο, διασκευή)

II. Ερωτήσεις

A. Να ενημερώσετε την τάξη σας για το περιεχόμενο του κειμένου με γραπτή περίληψη του περίπου 80-100 λέξεων.

Μονάδες 20

B1. Αφού διαβάσετε προσεκτικά το κείμενο που σας δόθηκε, να χαρακτηρίσετε κάθε πρόταση αν είναι σωστή ή λαθεμένη.

Σωστό   **Λάθος**

α. Ο θεωρητικός χαρακτήρας της εκπαίδευσης ανταποκρίνεται θαυμάσια στα νέα δεδομένα της αγοράς εργασίας.

β. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μελέτησε τα εκπαιδευτικά ζητήματα.

γ. Στόχος της εκπαιδευτικής πολιτικής είναι η επιμόρφωση του ανθρώπου σε όλη τη διάρκεια της ζωής του.

δ. Οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις δεν λαμβάνουν υπόψη τους τις επιδόσεις των μαθητών στο σχολείο.

ε. Οι εργαζόμενοι δεν έχουν λόγο στην εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.

Μονάδες 10

B2. α) Να αντικαταστήσετε τις ακόλουθες λέξεις με μία συνώνυμη ώστε να μην αλλοιώνεται η αρχική σημασία τους:

Προσανατολισμό, εμπλακεί, μεταρρυθμίσεις, καταπολέμηση, ανάγκες

Μονάδες 5

β) Να αντικαταστήσετε τις ακόλουθες λέξεις με μία αντώνυμη:
Θεωρητικό, μακροπρόθεσμη, εισαγωγή, αναβάθμιση, συμμετέχουν

Μονάδες 5

B4. *«Η μελέτη αυτή διενεργήθηκε με εντολή της γερμανικής προεδρίας και σε αυτή καταγράφονται όλες οι τάσεις και οι προοπτικές της εκπαίδευσης στην Ευρώπη.»*: Να μετατρέψετε τις προτάσεις του παραπάνω αποσπάσματος στην άλλη φωνή από αυτή που βρίσκονται (ενεργητική ή παθητική). Τι πετυχαίνει ο συντάκτης με τη χρήση της παθητικής και τι με τη χρήση της ενεργητικής σύνταξης;

Μονάδες 6

B6. Να ερμηνεύσετε τη χρήση των εισαγωγικών σε κάθε περίπτωση:
«εφιαλτικές» διαστάσεις (1^η) : τα εισαγωγικά
«Η προοπτική της εκπαίδευσης στους κόλπους των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης»: (3^η) τα εισαγωγικά

Μονάδες 4

Γ. Ο Ευ. Παπανούτσος επισημαίνει: *«Το επάγγελμα σχηματίζει τον άνθρωπο, τον φτιάχνει»*. Με αφορμή την άποψη αυτή έχετε αναλάβει να συντάξετε ένα άρθρο για τη σχολική σας εφημερίδα όπου θα επισημαίνετε τη θετική συμβολή του επαγγέλματος στον άνθρωπο, καθώς και το ρόλο που παίζει το σχολείο στη σωστή επαγγελματική επιλογή. (400-500 λέξεις).

Μονάδες 50

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ !

Έκφραση-Έκθεση Β' Λυκείου

Κριτήριο αξιολόγησης

24\1\2016

B03\B6\B9

ΚΕΙΜΕΝΟ

Δημιουργική διαμαρτυρία

Τίποτα δεν προκαλεί μεγαλύτερη ανησυχία και απελπισία από τις στατιστικές για την ανεργία των νέων· τα νούμερα είναι πραγματικά συγκλονιστικά. Είναι μαθηματικώς βέβαιο πως, αν δεν βρεθούν γρήγορα λύσεις, δηλαδή δουλειές, πολλά νέα παιδιά θα ακολουθήσουν τον δρόμο της άρνησης και της βίας. Για να τα λέμε, όμως, τα πράγματα με τ' όνομά τους, ένα ζήτημα είναι να υπάρξει ανάπτυξη και θέσεις εργασίας και ένα άλλο ζήτημα είναι να αλλάξει η νοοτροπία μας. Η γενιά της μεταπολίτευσης μεγάλωσε τα παιδιά της με την αρχή πως έχουν παρά πολλά δικαιώματα και μεγάλες προσδοκίες από το κράτος. Το ζητούμενο ήταν ένας διορισμός στο Δημόσιο ή μια δουλειά «**αγρότη**» που βασιζόταν σε εγγυημένες επιδοτήσεις. Πουθενά δεν υπήρχε το στοιχείο του ρίσκου, το κινήγι της ευκαιρίας και η ιδέα πως πρέπει να τα βγάλεις πέρα μόνος σου. Ήταν τόσο μεγάλη η προσδοκία του βολέματος που δεν άφηνε περιθώρια για τέτοιες σκέψεις.

Ας μην ξεχνάμε πως ο Έλληνας νέος ερχόταν και έρχεται, σε μεγάλο βαθμό, αντιμέτωπος με όλη τη σαπίλα του ελληνικού συστήματος πολύ νωρίς. Πάει στον στρατό και το μόνο που βλέπει είναι παιδιά που τηλεφωνούν στους γονείς για να βεβαιωθούν πως ο τάδε μίλησε στον δεινά¹ για μια καλή μετάθεση. Μεγάλωσαν, όμως, αυτά τα παιδιά με πολύ αντιφατικές αρχές και αξίες. Από τη μια θεωρούσαν αυτονόητο να έχουν δικό τους αυτοκίνητο και να πίνουν καφέ κάποιες ώρες κάθε μέρα. Πολλές φορές, άλλωστε, τον εξασφάλιζε αυτόν τον τρόπο ζωής η οικογένεια. Από την άλλη εθεωρείτο αδιανόητο για μερικούς να δουλέψουν σε τουριστικά επαγγέλματα ή στη γη, γιατί «**ήταν πτυχιούχοι**» ή γιατί εθεωρείτο εξευτελιστικό.

Οι νέοι έχουν κάθε δικαίωμα να νιώθουν αγανακτισμένοι με τους πολιτικούς, τους δημοσιογράφους, τους πρυτάνεις και καθηγητές τους, όλους. Όχι όμως γιατί δεν μπορούν να βρουν δουλειά στο Δημόσιο. Αλλά επειδή τους μεγάλωσαν με λάθος προσδοκίες και έστησαν μια ολόκληρη κοινωνία που στηριζόταν σε μια απάτη. Το σύστημα της μεταπολίτευσης βόλεψε τους δικούς του πελάτες, απαξίωνε την επιχειρηματικότητα και την ιδιωτική πρωτοβουλία και έκανε μια χαρά τις δουλειές του. Το σύστημα χρεοκόπησε και τώρα δεν μπορεί να βολέψει και να προστατεύσει κανέναν.

Οι δρόμοι για τους νέους είναι δύο. Ο ένας περνάει μέσα από τη βία, την άρνηση και τον χουλιγκανισμό. Ο άλλος παίρνει την οργή και τη μετατρέπει σε ένα μεγάλο κίνημα με στόχο να εκδιώξει το ανίκανο πολιτικό προσωπικό

---

¹ αυτός που δεν ξέρουμε ή δε θέλουμε να αναφέρουμε το όνομά του.

και τους υποκριτές πανεπιστημιακούς που κόπτονται, δήθεν, για το δημόσιο πανεπιστήμιο το οποίο ουδέποτε διαφύλαξαν και προστάτευσαν. Μιλάμε για ένα κίνημα αγανάκτησης και διαμαρτυρίας που θα πάει πέρα από το «**να γίνουν όλα στάχτη**». Απαιτεί όμως ρίσκα, πρωτοβουλία, δράση και όχι μόνο ψευτοδιαμαρτυρία. Τελευταία, ακούω ιστορίες πρωτόγνωρες που με κάνουν αισιόδοξο. Άκουσα π.χ. για τον πρωτοετή φοιτητή που σηκώθηκε σε μια συνέλευση και τόλμησε να πει πως «**καλή η απεργία αλλά πρέπει να σκεφθείτε και εμάς που έχουμε γονείς από την επαρχία και θέλουμε να μάθουμε γράμματα και να δουλέψουμε**» και καταχειροκροτήθηκε! Άκουσα για νέα παιδιά που πάνε στην επαρχία και στήνουν μικρές επιχειρήσεις που κάνουν θαύματα.

Αν θέλουμε δουλειές για τους νέους μας, αν θέλουμε να μη χάσουμε τα καλύτερα μυαλά και ταλέντα μας στο εξωτερικό, οφείλουμε να τους ενθαρρύνουμε να βγάλουν από μέσα τους τα στοιχεία που έκαναν πάντοτε τον Έλληνα μοναδικό: τη μυρωδιά για την ευκαιρία και όχι τη λαμογιά, την εξωστρέφεια, το εμπορικό μυαλό, την ικανότητα να βρίσκει λύσεις εκεί που οι άλλοι κολλάνε, ό,τι τέλος πάντων κάνει τους Έλληνες να μεγαλουργούν όταν ζουν και δουλεύουν έξω, μακριά από το βόλεμα, τη συναλλαγή και την ψεύτικη και άρρωστη προστασία ενός χρεοκοπημένου πλέον κράτους και πολιτικού συστήματος.

Αλέξης Παπαχελάς, εφημ., «Καθημερινή»

ΘΕΜΑΤΑ

A. Να αποδώσετε την περίληψη του κειμένου. (80-100 λέξεις)

Μονάδες 25

B.

1. *«Εθεωρείτο αδιανόητο για μερικούς να δουλέψουν σε τουριστικά επαγγέλματα ή στη γη, γιατί ήταν «πτυχιούχοι» ή γιατί εθεωρείτο εξευτελιστικό».* Σε μια παράγραφο 80-100 λέξεων να αιτιολογήσετε το περιεχόμενο της φράσης.

Μονάδες 5

2. Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται η δεύτερη και η τρίτη παράγραφος του κειμένου;

Μονάδες 4

3. Σε ποιο γραμματειακό είδος θα κατατάσσατε το παραπάνω κείμενο; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας με τρία (3) τουλάχιστον χαρακτηριστικά.

Μονάδες 3

4. Να βρείτε δύο παραδείγματα λαϊκού λεξιλογίου. Τι πετυχαίνει ο συντάκτης με τη χρήση τους;

Μονάδες 2

5. Να δικαιολογήσετε τη χρήση των εισαγωγικών στο κείμενο;

Μονάδες 4

6. Να γράψετε τα αντώνυμα των παρακάτω λέξεων: ανησυχία, απελπισία, ανάπτυξη, αυτονόητο, αγανάκτηση.

Μονάδες 5

7. *«Το σύστημα της μεταπολίτευσης βόλεψε τους δικούς του πελάτες, απαξίωσε την επιχειρηματικότητα και την ιδιωτική πρωτοβουλία κι έκανε μια χαρά τις δουλειές του».* Να αναγνωριστεί η σύνταξη της παραπάνω περιόδου και να μετατραπεί στην αντίθετή της.

Μονάδες 2

Γ. Ο συντάκτης του παραπάνω κειμένου αναφέρεται στη διόγκωση της ανεργίας των νέων σήμερα. Να ετοιμάσετε την ομιλία σας για τη Βουλή των εφήβων στην οποία θα αναφέρεστε στις επιπτώσεις της ανεργίας σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο, αλλά και στον ρόλο που καλείται να διαδραματίσει η Πολιτεία για την αλλαγή της κατάστασης. (500-600 λέξεις)

Μονάδες 50